

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Speculum Quaestionum moralium, in universam Aristotelis philosophi summi Ethicen

Case, John

Francofurtum, 1597

VD16 C 1242

Cap. IX. - Vtrùm faelix indigeat amicis?

[urn:nbn:de:bsz:31-109038](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109038)

Opp.

Amicus verus non minus amicum quam seipsum diligeret, vt ante probatum est: ergo magis seipsum non diligeret.

Resp.

Id intelligitur in aequalitate consensus, non in aequalitate ordinis: respectu virtutis, non respectu mentis.

CAP. IX.

Verum felix indigeat amicis?

AMICITIA ad viuos & defunctos, ad miseros & beatos pertinet. Alienum (inquit philosophus) est ab amici officio nullam defunctorum curam habere. Absurdum est omnium bonorum affluētiam beatis tribuere & tamē ipsam amicitiam pernegare. Opportunē ergo hic mouet quæstionem, An felix omnino indigeat amicis. Primū arguit ab oppositum, tum pluribus argumentis institutum probat. Arguit hoc modo: Felix omnibus bonis est cumulatus, seq; ipso est omnium maximē contentus: ergo amicos non desiderat. Præterea, felix est quem Deus diligit: ergo verum est illud,

Quid est amicis, cum Deus faueat, opus?

Postre-

Contra statum quæstionis.

Postremò **foelix** est nihil aliud quàm
mens sapiens omnibus virtutis luminibus
 adornata: ergo perituris amicorum sub-
 fidiis non eget. His prælibatis rem ipsam
 agit, firmisque rationibus affirmantem
 quæstionis partem defendit: Prima ab
 incommodo, secunda à comparatis, ter-
 tia à difficili, quarta à simili, quinta ab ef-
 fectu amicitix, postrema à natura studio-
 si viri ducitur. Ab incommodo, quia ab-
 surdum est vt **foelix** amicis careat, cum
 omnibus bonis abūdare debeat. A com-
 paratis, quia magis beati in rebus secun-
 dis, vt de aliis benè mereantur, quàm mi-
 seri in rebus aduersis, vt adiuuentur, in-
 digent amicis. Quippe melius est (vt ait
 Seneca) bene mereri quàm alterius ac-
 cepto beneficio libertatem pendere. A
 difficili quia arduum est **foelici** monasti-
 cam & solitariam vitam degere, præ-
 fertim cum natus sit ad societatem, & (vt
 ita loquar) ad ciuitatem factus. A simili,
 quia vt musicorum aures suauibus sonis
 permulcentur, offendunturq; contra-
 riis: ita **foelices** honestis amicorum actio-
 nibus delectantur, turpemque malorum
 vitam

Pro statū
 quæstionis.
 Foelix indi-
 get amicis.

Bonorū con-
fortio effici-
mur boni.

vitam oderunt & execrantur. Ab effectu
amicitiæ, quia ex vita victuq; communi
inter bonos exercitatio quædam virtutis
secundum Theognidē optimum illum
Dei contēplatorē oritur: is enim sic ait,

*Virtutem ex doctis disces, verumq; laborem:
Improbis inficiet teq; animuq; tuum.*

A natura boni & studiosi viri, quia & se
conseruari suiq; simile vi naturæ coactus
quærit. Sed quid melius te conseruas
quàm amicitia? quid tibi similis esse po-
test quàm amicus? Est enim amicitia
possessio tui. Est amicus tui imago vel
potius alter ipse. Caret ergo felix seipso
si amico careat, hoc est si amicus desit:
Nam in amico seipsum quasi videntem
videt, loquentem audit, sapientem colit:
In hac vita ergo beatus non est, qui non
amicis eget. Non nego tamen quin ali-
qui in hac vita sint quasi nō essent, iidēq;
in contemplatione virtutis beatissimi:
qui sanè excelsius diuiniusq; quiddam
meditantes natura humana, non tam
homini amicitia, quàm Deo caritate
adiungi & copulari student. Sed de his in
decimo lib. Ethic. pluribus disputabitur.

Distin.

Contempla-
tius homi-
num amici-
tiam nō que-
rit.

Distinctio.

Verè cōtemplatiuus, qui absolutè suis ipsius internis bonis est cōtentus, perpetuo studēs (omnibus istius vitæ curis sepositis) Deo summo & incommutabili bono adhærere.

Felix est, vel

Verè actiuis, quem amicis egere probat philosophus in textu sex argumentis,

Ab incommodo,
A comparatis,
A difficili.
A simili,
Ab effectu,
A natura boni viri.

Horum rationes in suppositione ordine perspicue reddunt.

Opp.

Felicitas est sufficiens bonum per se: ergo amicis non indiget.

Resp.

Est sufficiens bonum interne, non tamen externe semper. Alij respondent argumentum non tenere, quia amicitia est quoque internum bonum felicitatis. Est enim amicitia virtus, quâ felix et vari debet.

Opp.

Arist. in primo politicorum Heremitas & solitarios homines in contemplatione totos defixos omnibus mortalibus videtur antepone: Nam illic meliores illos cunctis hominibus nominat: sed tales sunt beati, & amicis non indigent: ergo verè felices amicis non indigent.

Resp.

Respondet Boëtius, tales vix homines propter raritatem & excellentiam virtutis secundum philosophum appellari: splendor enim & quasi divinitas vir-

Ri tutis

tutis homines diuos reddit. De his, vt ait, non agit Arist. Sed si placet responde, quòd duplex sit actio amicitia: immanens, qua potest esse in beato erga omnes bonos, quamuis cum illis non versetur: transiens, & sic relicta externa specie curag, istius mundi, amico vite sua externo socio non eget.

Opp.

Probat philosophus ab essentia boni viri, quòd felix indigeat amicis: sed essentia boni viri ab essentia contemplatiui felicitatis non differt: ergo si secundum essentiam suam vir bonus indigeat amicus, felix contemplatiuus indigebit.

Resp.

Et si vis huius argumenti retundatur, si dicam virum bonum actiue hic solum intelligi. Respondeo tamen contemplantem beatum omnes bonos verè diligere, eiq, vt obiectis interna sua amicitia vti ac delectari.

Opp.

Omnes bonos contemplatiue felix non nouit: ergo eos nec vt amicus diligit, nec illorum amicitia delectatur.

Resp.

Non nomine sed animo, non facie sed specie tales esse nouit, & hoc satis est ad internam amicitiam, saepe enim illos charitate amplectimur quos nunquam vidimus.

Opp.

Amicitia est tantum inter duos: ergo non videtur felix amicis sed potius amico indigere.

Resp.

Resp.

Aliud est de numero & existentia, aliud est de natura & essentia amicitie agere. Natura enim eiusdem hoc modo accepta, vt plures diffundi potest, ad duos tamen spectare dicitur. Quia etsi myriades inuidorum per forum vbique volent, rarissime tamen amicorum reperiuntur patria.

CAP. X.

An in quouis genere amicitia plurimi sint conciliandi amici?

ACTVM agere molestiam, idem sapius disputare rædium studioso lectori parit: ne ergo nimis multus ac molestus videar, hanc quæstionem, quam antea obiter discusseram, nunc paucis attingam. Quæritur, An in quouis genere amicitie plurimi sint conciliandi amici? hoc est, si rectè interpretæris, An inter plures quàm duos amicitia existat: In amicitia propter vtile paucos parados esse docet Arist. & quia damnosum est elargiri multis, & quia laboriosum est plurimis inferuire. In amicitia propter voluptatē suscepta idipsum ostendit, quia iucundis amicis rarò non secus ac condimentis in splendide apparatus epulis & conuiuibus vti oportet. In amicitia denique pro-

Probat in omni amicitie genere pluribus amicis non esse.

Rr 2 pter